

BESZÁMOLÓ

a Szerzői Jogi Szakértő Testület 2012. évi működéséről

I. A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezeti és működési rendje

A Szerzői Jogi Szakértő Testület (a továbbiakban: a Testület vagy SzJSzT) a szerzői jogról szóló 1999. évi LXXVI. törvény (a továbbiakban: Szjt.) 101. §-ának (1) bekezdése szerint a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatala (a továbbiakban: SzTNH) mellett működik. A Testület tagjait az igazságügyért felelős miniszter a kultúráért felelős miniszterrel egyetértésben ötéves időtartamra nevezi ki. A legfeljebb kétszáz fős Testületnek, illetve a Testület tizenöt tagú elnökségének és elnökének a kinevezésére vonatkozóan a Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. r.) 2. és 3. §-a tartalmaz további rendelkezéseket.

II. Elnökségi ülések

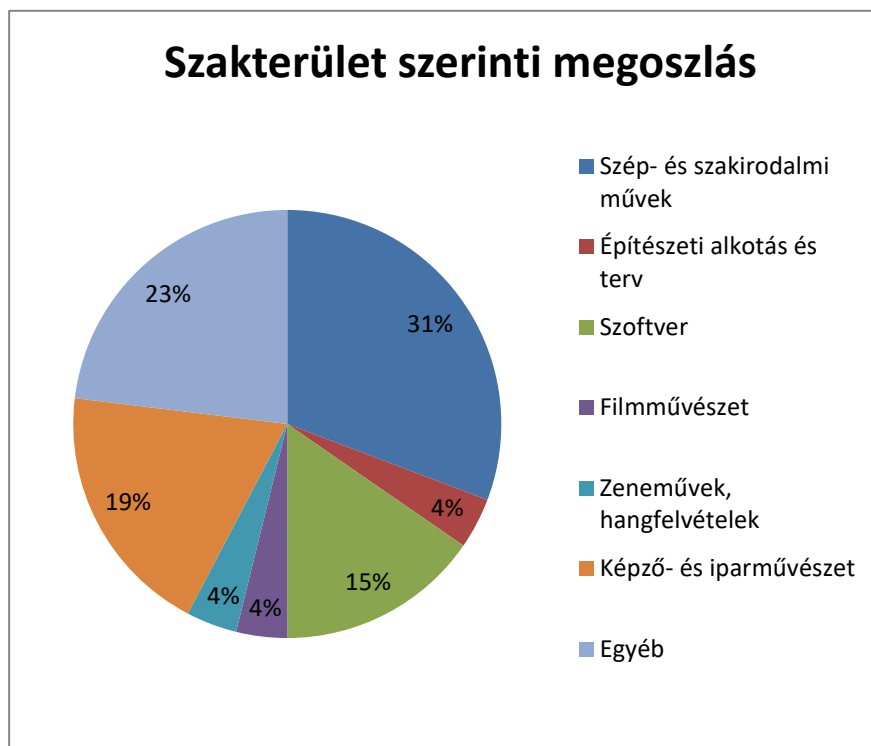
A Testület működését [a Korm. r. 4. §-ának (3) bekezdése alapján] figyelemmel kísérő és értékelő Elnökség, amelyet a Korm. r. és az Ügyrend szerint évenként legalább egy alkalommal kell összehívni, 2012 folyamán három alkalommal tartott ülést (2012. április 10-én, 2012. július 2-án, 2012. december 14-én). Az elnökségi ülések jegyzőkönyveit az 1. számú melléklet tartalmazza.

III. Megkeresések, illetve megbízások és az azok alapján született szakértői vélemények

Az Szjt. 101. §-ának (1) és (3) bekezdése, illetve a Korm. r. 1. §-a alapján, a Testület szerzői jogi jogvitás ügyekben felmerülő szakkérdésekben a bíróságok és más hatóságok megkeresésére, illetve – a felhasználási jog gyakorlásával kapcsolatos kérdésekben – peren kívüli megbízás alapján ad szakvéleményt.

A 2012. évben 26 megkeresés érkezett az SZJSZT-hez, ebből 17 (tizenhét) új befogadott (azaz a testület hatáskörébe tartozó) szakértői megkeresés, amely számottevő csökkenést nem mutat a 2011. évben beérkezett ügyszámhoz képest. Bíróságoktól 2012. évben 8 (nyolc), a Nemzeti Adó és Vámhivaltól 3 (három) kirendelés érkezett, 1 megbízás az Országgyűlés Hivatalától, 2 megbízás a Nemzeti Sportközpontoktól és 3 megbízás magánszervezetektől (gazdasági társaságok, ügyvédi irodák) származtak. A 2012-re áthúzódó, 2011-ben érkezett megkeresések és megbízások száma 7 (hét) volt, további 4 (négy) esetben kiegészítő szakvéleményt kértek.

A szakvélemények a szerzői és kapcsolódó jogok széles körét fogják át, továbbra is gyakoriak a számítógépi programalkotással kapcsolatos megkeresések (megbízások), valamint az irodalmi művek összehasonlító vizsgálatával foglalkozó szakértői vélemény-kérések. Az egyéb kategóriát azon ügyek képezik, amelyek meghatározott műfaji besorolásba nem illeszthetők és/vagy egyszerre több szakterületet, műfajt érintenek.

Az SzJSzT által 2012-ben ellátott ügyekre vonatkozó kimutatást a 2. számú melléklet tartalmazza.

IV. A Testület szakmai tevékenysége

A Testület 2012. december 13-án a Magyar Szerzői Jogi Fórum Egyesülettel és a Magyar Iparjogvédelmi és Szerzői Jogi Egyesület szerzői jogi szakosztályával közösen rendezett szakmai ankétot a szerzői jog aktuális kérdéseiről. Az ankéttra az Artisjus Artisjus-termében került sor, melyen Dr. Michel M. Walter professzor tartott előadást. Előadásának címe: The recent jurisprudence of the Court of Justice of the European Union and the further development of European Copyright.

V. Változás a Testület vezetésében

A Testület elnöke, id. dr. Ficsor Mihály 2011. december 31-i hatállyal – tisztségéről lemondott, és az új elnök kinevezéséig terjedő időre dr. Sár Csaba elnökhelyettest kérte fel az elnöki teendők ellátására. Az elnök írásbeli lemondásáról az SzTNH elnöke az igazságügyért felelős minisztert az Ügyrend 10. pontja alapján írásban tájékoztatta, egyben a Korm. R. 3. §-ának (1) bekezdése alapján javaslatot tett az új elnök személyének kinevezésére 2012. január 1-jei hatállyal. Az új elnök – dr. Győri Erzsébet – kinevezésére 2012-ben került sor.

Az elnökség id. Dr. Ficsor Mihály részére tiszteletbeli elnöki tisztséget adományozott, a Testület ügyrendjének 16.§-a alapján.

Dr. Győri Erzsébet elnök az elnökhelyettes odaadó munkáját az átmeneti időszakra megköszönve, az általános elnökhelyettesi tisztségre ismételten dr. Sár Csaba elnökségi tagot jelölte, aki a felkérést elvállalta.

A Testület titkárának, dr. Kiss Zoltánnak, az SzTNH-val fennálló kormánytisztviselői jogviszonya 2011. május 31-én megszűnt, megbízatását 2011. szeptember 15-ig látta el. Ezen időpontot követően a Testület ügyviteli teendőit megbízott titkár végezte. Az új titkár – dr. Tarr Péter – kinevezésére 2012-ben került sor.

A Testület elnökének egyetértésével az SzTNH elnöke új tisztségviselőként dr. Legeza Dénes jogi ügyintézőt nevezte ki 2012. július 1-jével a Testület titkárhelyettesévé, 2013. január 1-jével pedig a Testület titkárává.

VI. Néhány tipikus, illetve jelentősebb ügy

1) Színpadi rendezői teljesítmény szerzői jogi és szomszédos jogi megítélése

Az SzJSzT 03/2012. számú szakvéleménye azt vizsgálta, hogy egy színpadra szánt irodalmi mű rendezése, mint egyéni eredeti alkotás, szerzői jogi védelem alá esett-e, vagy pedig a rendelkezésre álló interpretációs szabadságon belül maradván, mint előadóművészi teljesítmény állt-e szomszédos jogi védelem alatt és ezáltal a rendezés átalakítása ütközött-e szerzői vagy szomszédos jogokba.

Az eljáró tanács előzetesen megállapította, hogy "[h]a a színpadi mű szerző által leírt szövegén végrehajtott rendezői-dramaturgi változások érintetlenül hagyják a történetet, az azokat meghatározó fontos elemeket: jeleneteket, szereplői karaktereket, úgy a rendezés, illetve a rendezői koncepció megmarad az előadói interpretáció szintjén. Ha azonban a rendezés (illetve a dramaturgi munka) eredményeként az eredeti mű a rendező alkotó tevékenysége nyomán létrejött egyéni eredeti elemekkel, történetalkítással, új jelenetekkel, szereplői karakterekkel az eredeti mű által hordozott jelentésre kiható jelleggel módosul, változik, úgy a rendezés az eredeti mű átdolgozását valósítja meg. Ez utóbbi esetben az egyéni eredeti többlet alkotáselemek tekintetében a rendező munkája saját szerzői alkotótevékenységnek minősül.

(...)

Az eljáró tanács a szöveggönyvek és az audiovizuális felvételek, valamint a peradatok, illetve a felek tényállást érintő nyilatkozatai alapján megállapította, hogy az alperesi előadásváltozat sem ment túl a rendezői interpretáció keretein. Az alperesi rendezés sem valósította meg a L. E. mesejáték átdolgozását. Az alperesi előadásváltozat egyértelműen a felperesi rendezésen alapul, annak felhasználást valósítja meg, még ha némileg átalakított módon is. A peradatok alapján azonban nem állapítható meg szerzői jogi, illetve előadóművészi szomszédos jogi értelemben releváns módosítás, átalakítás, a díszletek, jelmezek, a dalbetétek nem változtak, a jelenetek, illetve a szöveg átalakítása során az előadás többletelemekkel nem bővült. A rendezés átalakítása nem rugaszkodott el olyan mértékben a felperesi rendezéstől, hogy az a felperes fentiek szerinti előadóművészi szomszédos jogaiba ütközne."

2) Irodalmi mű filmes átdolgozásának szerzői jogi kérdései

Az SzJSzT 11/2012. számú szakvéleménye azt vizsgálta, hogy egy történelmi eseményt egyéni, eredeti módon feldolgozó irodalmi művet átdolgoztak-e forgatókönyvvé, azaz a szerző engedélye nélkül történet-e az irodalmi mű megfilmesítése, és ezzel okoztak-e jogsértést,

megállapítható-e az alperes gazdagodása, és esetleges jogsértése esetén a felperes elmaradt haszna.

Az ügy előzménye az SZJSZT 18/2011. számú szakvélemény, melyet a Fővárosi Törvényszék végzésében foglalt kizárás figyelembevételével, a Törvényszék által feltett kérdések vonatkozásában az új összetételű tanács azonos tartalommal fogadta el a szakvéleményt.

Az eljáró tanács megállapításai szerint a filmalkotás az irodalmi mű “filmre való átdolgozásának minősül olyan értelemben, hogy számos lényegi és egyéni-eredeti gondolati forma nagy valószínűséggel abból került át a filmbe, de az nem kizárólag csak ezekből az átvett (megfilmesített) elemekből áll.

(...)

A gazdagodás/elmaradt haszon egyenlő azzal a jogdíjjal, ami a megfilmesítési engedély fejében a jogosultat illette volna. Ez szabad megállapodás tárgya; a szokásos összegekről az Eljáró Szakértői Tanácsnak nincsen számszerű ismerete.

A film forgatókönyvíróinak fizetendő díj tehát nem azonos az irodalmi mű filmre való átdolgozásáért az irodalmi mű szerzőjének fizetendő díjjal.”

Az eljáró tanács a novella – forgatókönyv – filmalkotás viszonyára összefoglalóan megállapította, hogy *“alperesi filmelőállító A. című filmje a 9. szám alatt csatolt “Cím Sz.- Gy. 1956-2003” címlapú írásmű filmre való átdolgozásának minősül olyan értelemben, hogy nagyon sok lényegi és egyéni-eredeti gondolati forma abból került át a filmbe; esetleg és részben egy közös harmadik forrásból. A film nem kizárólag csak ezekből az átvett (megfilmesített) elemekből áll. A további elemek elsősorban olyan eszközök, amelyek a film műfajából fakadnak: a történetet archív felvételek szakítják meg, a film szereplői önálló betétekben beszélnek az élményeikről, az egész történetet egy narrátor (a túlélő szereplő) mondja el.”*

3) A megbízó kérte a szakvélemény bizalmas kezelését

4) Kiadványok összehasonlítása

Az SzJSzT 26/2012. számú a Testület első egyesszakértői eljárásban hozott szakvéleménye.

A szakértő feladatát képezte annak megállapítása, hogy két gazdasági társaság együttműködése során megjelent lapszám mennyiben hasonlít az együttműködést követően, kizárólag az egyik gazdasági társaság által megjelentetett lapszámra.

A vizsgálat során a szakértő részletesen feltárta az egyes lapszámok közötti külső illetve, belső tulajdonságok esetleges egyezőségét, illetve eltérését.

A szakvélemény, a kirendelésnek megfelelően, az egyes tulajdonságok hasonlóságának mértékét számszerűsítve adta meg, miszerint *“[ö]sszességében megállapítható, hogy a korábban megjelent 08/03 lapszámhoz képest az utóbb megjelent 08/04 és 08/05 lapszámok címlapja és megjelenése a funkcionalitás megőrzésével együtt kb. 80%-ban megváltozott. A belső tartalmat illetően az egyes rovatok, tematikák szinte 100%-ban azonosak.”*

A szakértő a bíróságnak arra a kérdésére, hogy a megvizsgált jegyeket összességükben értékelve az utóbb megjelent lapszámok a fogyasztók megtévesztésére alkalmasak-e, az alábbiakat nyilatkozta:

“Ha az olvasó kifejezetten a korábban megszokott, a 08/03 lapszámmal azonos külső jegyeket keresi a későbbi lapszámok megjelenésében, azonnal észreveheti a változást. Ha azonban csak a tartalomra figyel, ahhoz képest a megjelenés változásai kevésbé tűnhetnek lényegesnek, pusztán arculatváltásként is tekinthetők. Mindhárom lapszám elején megtalálható a “subscribe” (előfizetés) rovat: a 08/03 lapszámban itt láthatók a korábbi, e lapszámmal azonos arculatú lapszámok reprodukciói; a 08/04 és 08/05 lapszámokban ugyanitt csak az adott lapszám reprodukciója szerepel. Ez mindenképpen felhívja a figyelmet a változásra, de még ezzel együtt is vélheti úgy a tartalom iránt érdeklődő olvasó, hogy ugyanazon kiadvány arculatváltását látja.”

Budapest, 2013. június 17.

Dr. Győri Erzsébet
a Testület elnöke

Dr. Sár Csaba
a Testület elnökhelyettese

* * *

Mellékletek: 1) A 2012. évben tartott elnökségi ülések jegyzőkönyvei
2) A megkeresések és megbízások listája

A Szerzői Jogi Szakértő Testület szervezetéről és működéséről szóló 156/1999. (XI. 3.) Korm. rendelet 5. §-ának (3) bekezdésében foglaltak alapján a beszámolóval egyetértek.

Budapest, 2013. június 27.

Dr. Bendzsel Miklós
a Szellemi Tulajdon Nemzeti Hivatalának
elnöke